

Nepszava. – 12.03.2023

Kiss Andrej

Özönlik a fegyver Ukrajnába

В Україну лється зброя

Автор статті аналізує хід та значення облоги Бахмута російськими військами та перспективи військово-технічної допомоги Україні, роблячи висновок, що слід чекати напруженої весни.

https://nepszava.hu/3187439_ukrajna-oroszország-haboru-bahmut-fegyverszallitas-harcokcsi

Feszült várakozás előzte meg az elmúlt két hét harctéri történéseit. Egymásnak ellentmondó értékelések, becslések teremtettek teljes bizonytalanságot, senki sem mert bizonyosat állítani az ukrajnai háborút illetően. Mostanra, ha nem is teljesen, de felszállt a köd, tisztábban látszik, hogy milyen irányba haladnak az események.

Orosz részről rendkívüli erőfeszítéseket tettek, hogy elhitessék a világgal: átütő erejű, elsőprő támadást fognak végrehajtani a front több szakaszán. Ismét bebizonyosodott, az orosz propaganda, az aprólékosan felépített blöffölés sokkal hatékonyabban működik mint a hadseregük. Fantasztikus sztorikat kreáltak, újabb és újabb csodafegyverek bevetését szivárogtatták ki, azt sugallták, hogy eddig igazából nem is harcoltak olyan hevesen. Na de majd most! Jönnek a nagyobb rakéták, a páncélosok ezrével, a mozgósítottak százazrei és meg sem állnak a kitűzött célok eléréséig. Blöff blöff hátán, katonai értelemben megtévesztés, egyszerű civil nyelven fogalmazva: hazugság.

Az orosz közvélemény előtt is egyre kínosabbá váló harctéri szerencsétlenkedést kellett volna feledtetnie a látványos támadásnak, az ukrán védvonalak megroppantásának. Putyin meggyőzően sugallta, hogy néhány jelentéktelen ukrán ellentámadás után az orosz erők ismét megragadják a kezdeményezést, minden a terv szerint halad! Ám úgy tűnik, nagyon nem a beharangozottaknak megfelelően alakulnak a történések.

Az orosz támadás két, földrajzilag pontosan meghatározható hadszíntérre összpontosult. Az egyik Bahmut és a városhoz kapcsolódó 40 kilométeres frontszakasz. A várost immár nyolcadik, különösen hevesen ötödik hónapja ostromolják. Ez idő alatt 1-3 kilométeres haladást értek el a támadó erők. Elfoglalni, teljesen bekeríteni a települést nem sikerült, még azon az áron sem, hogy az elhíresült Wagner Csoport börtönökből verbuvált katonáiból, mértékadó becslések szerint 30 ezren itt haltak meg vagy váltak harcképtelenné. E cikk írásának pillanatában még nem lehet tudni, hogyan dönt az ukrán hadvezetés. Korábban közölték, hogy addig maradnak Bahmutban, amíg az katonailag indokolt. Eszetlenül, presztízusokból Valerij Zaluzsnij ukrán vezérkari főnök nem szokta feláldozni a katonáit, így bizonyosan most sem teszi. Erre azért sincs szükség, mert Bahmut után még két nagyon precízen megtervezett védvonal van kiépítve, oda különösebb kockázat nélkül vonulhatnak vissza az ukrán alakulatok.

Jogosan merül fel a kérdés, hogy akkor mire jó a védők makaessége? Az oroszoknak Bahmut bevétele egy jól kommunikálható, a győzelmi jelentésekbe kellően felnagyítva beilleszthető „történelmi” tett lehet, de mitől ennyire fontos ez a füstölgő romhalmaz Kijevnek? A lélektani hadviselés részeként az oroszok elterjesztették, hogy konfliktus alakult ki Bahmutot illetően Ukrajna két legnépszerűbb, legnagyobb tekintélynek örvendő vezetője, Volodimir Zelenszkij elnök és a vezérkari főnök között. Moszkva már többször megkísérelte összeugrasztani őket. A jelenlegi pletyka szerint a tábornok már kivonta volna a város védőit, amit az elnök nem fogad el, és a védvonal tartásához ragaszkodik. A sztori tipikus esete a célzott dezinformációnak. Annyira működik, hogy vannak nyugat-európai médiumok, melyek mint lehetséges verziót tálalják. Teszik ezt annak ellenére, hogy az érintettek kizárták ilyen konfliktus kialakulását. Zelenszkij nagy nyilvánosság előtt szögezte le, hogy katonai kérdésekben teljesen a hadseregparancsnok dönt, feltétlenül megbízik benne. Zaluzsnij pedig világossá tette, nincsenek politikusi ambíciói, ő katona, így a népszerűség kérdése hidegen hagyja. Vagyis a téma lezárva...

Hogy mennyire lenne drámai Bahmut feladása az ukránok szempontjából? Semennyire, és ennek igazolásául annak a Jevgenyij Prigozsinnak a szavai szolgálnak,

aki szerint a donyECKI terület teljes elfoglalásához ilyen tempóban további másfél évre lenne szükség. Az ukránok a napokban árulták el, hogy Bahmutnál hónapokig le tudták kötni a támadók jelentős erőit, így azokat nem vethették be a front kevésbé védett szakaszain. A települést városi erőddé alakították, alkalmasnak találták arra, hogy időt nyerjenek a tavaszi nagy ellenoffenzíva előkészítéséhez.

De nem érdemes leragadni Bahmutnál, ha a nagy orosz offenzíva fejleményeit próbáljuk jelentőségüknek megfelelően értelmezni. Történt ugyanis, hogy Ukrajna délkeleti részén, a tengermellék Ugledar városkához tartozó szakasza nem várt módon felértékelődött. Még decemberben Zaluzsnij azt nyilatkozta, hogy ha kap 300 tankot, 700 gyalogsági páncélozott járművet és 500 tarackot, akkor el tudja indítani az ellentámadást, és át tud törni a 84 kilométerre levő Melitopolhoz. Vagyis kettévágva a tengermelléki vékony sávot az ukrán haderő eljutna a Krím-félsziget bejáratához és egyben elválna a nyugatabbra állomásozó orosz erőket az utánpótlástól. Az elemzők és az orosz tábornoki kar ebből levonták a tálcán kínált következtetést: a tavaszra beharangozott ukrán ellentámadás fő csapása ebben a régióban lesz.

A katonai tervezés egyik alapvetése szerint támadást hatékonyan nem védekezésre berendezkedett egységekkel ütközve lehet elindítani, hanem támadásra készülő alakulatok ellen. Így kézenfekvő volt az orosz vezérkar döntése, hogy délkeleten kísérlik meg áttörni az ukránok védelmi vonalait. Formálisan Ugledar elfoglalása lett volna az első lépés, azonban mivel már ez sem sikerült, így nem követhette második.

Teljesen érhetetlen okoknál fogva ezen az egy frontszakaszon erőltették három héten keresztül a támadást a haditengerészeti egységek. A tankokkal és páncélozott csapat szállítókkal megerősített rohambrigádok olyan csapdába sétáltak bele, melyeket az ukránok rendkívüli alaposággal készítettek elő. Az egyik ilyen földi pokollá vált helyszín két, eredetileg mezőgazdasági földút találkozásánál alakult ki. Drónokról készült videófelvevételek dokumentálják, ahogy 12 tank és páncélozott jármű lángol. Az első és az utolsó harckocsi kilövésével arra kényszerítették a többieket, hogy lehúzódva pár métert az útról kikerüljék a találatokat kapott társaikat. Ott viszont már minden alá volt aknázva. Sorra robbantak fel, akikkel nem az aknák, azokkal a Javelinek végeztek. Állítólag volt olyan ukrán katona, aki egymaga öt páncélost lőtt ki ebben az ütközetben. Hasonló volt a forgatókönyv több ilyen módon előkészített terepszakaszon. Látva e felvételeket, orosz haditudósítók és katonai kommunikátorok értetlenül fogadták a tapasztaltakat, mondván: minden elemében elhibázott volt a támadás előkészítése,

az egységek mozgásának koordinálása. Vagyis igazolódni látszik az a vélekedés, hogy a háború egy éve alatt krónikus hiány alakult ki a legfelsőbb parancsnoki szinten, és a harci eszközök kezelőinek körében. Vas még lenne, de ki vezesse? – kérdezik, megfogalmazva az orosz hadvezetés előtt tornyosuló egyik legkényesebb problémát. Nincs elég tapasztalattal rendelkező pilóta, páncélozott-jármű vezető, kevés a tapasztalattal bíró század- és szakaszparancsnok. És ahogy mondják, ezeket pótolni nem lehet néhány hónapos gyorsított kiképzéssel.

Oroszország legnagyobb fájdalmára, e két frontszakasz kudarcain túl, a háború minden egyéb frontjáról is drámaian rossz híreket kénytelenek fogadni. Ezek közül is különösen aggasztó Moszkva számára ahogy felgyorsult Ukrajna felfegyverzésének folyamata. Minden orosz fenyegetőzés dacára már meg is érkeztek Lengyelországon keresztül az első Leopard 2-es tankok, százával a páncélozott csapat szállítók, közöttük is leginkább az amerikai Bradleyk, és napról napra erősödik az ukrán légvédelem, ahogy hadrendbe állnak a legkorszerűbb légtérelőző és védelmi eszközök, mint az IRIS-T, vagy a Patriotok.

Teljesen érthető az orosz katonai szakértők ingerültsége. Ők pontosan ismerik ezek technikai paramétereit, azt, hogy a kellően kiképzett személyzet által működtetve, egységes rendszerbe illesztve valóban képesek lesznek győzelemhez segíteni az ukránokat. Érdemes néhány konkrétumot is felsorolni, hogy összevethessük a jelenkor NATO-fegyverzetét a 70-90-es évek szovjet, orosz technikájával.

Nézzük a tankokat! A legalapvetőbb 15-20 paraméter összevetése adhatná a legpontosabb képet, de most elégedjünk meg azzal a kettővel, ami a civilek számára is egyszerűen értelmezhető. A Leopard 2 a fő fegyverével, a 120 mm-es harckocsiágyúval 6000 méterre levő célpontokat is

hatékonyan tud megsemmisíteni. Ezzel szemben az oroszok T-72-es és T-80-as tankjai a 125 mm-es harckocsiágyújukkal 4000 méterig tudnak ellőni. A T-90-es jóval korszerűbb az elődeinél, de még ennek az ágyújával is csak 5000 méterig lehet csapást mérni. Ez a 1,5-2 kilométeres hatótáv-különbség bőven elég a támadó művelet sikeres végrehajtásához.

A Leopard 2-esek másik rendkívüli tulajdonsága az az éjszakai hadműveletekben való nagy hatékonyság. Éjszakai vadászoknak is hívják őket, mivel már azelőtt képesek bemérni és elpusztítani az ellenséges célpontokat, mielőtt azok egyáltalán felfognák, hogy támadás érte őket. Ez érvényes gyalogsági élő erőre, tankokra, és bármilyen más katonai mozgó, vagy épített célpontra. Az oroszok T-90-es harckocsiját eleve úgy tervezték, hogy éjszakai harcban is bevethető legyen, de még így is csak 4000 méterig hatékony. Összefoglalva, a tank tank elleni ütközeteket az oroszoknak a jövőben nagyon ajánlott lesz elkerülni.

A másik emblematikus fegyverzet, ami tökéletesen példázza a NATO-kompatibilis eszközök hatékonyságát az az IRIS-T SLM közepes hatótávolságú légvédelmi rendszer. Az IRIS 40 kilométeres sugarú körben, 20 kilométeres magasságig minden típusú légi célpont bemérését és megsemmisítését képes megoldani. Hatékony vadászgépek, helikopterek, szárnyas-rakéták és drónok ellen is. Szakemberek szerint két IRIS elegendő egy 1,5-2 milliós város légterének lezárásához. Az ukránok még az új rendszerek alkalmazása előtt lelőtték a rájuk küldött orosz eszközök 85-90 százalékát. Nemzetközi szakemberek, különösen az izraeli Vaskupola-rendszer működtetői már akkor gratuláltak ukrán kollégáiknak. Amikor meg az ukránok közzétették az IRIS-T SLM első alkalmazási tapasztalatait, akkor virtuálisan meg is tapsolták az eredményt: 84 célra indítottak IRIS-t és az összes kiválasztott célpontot megsemmisítették.

Hogy mit tud felmutatni ezen a téren az orosz hadsereg? El kell ismerni, hogy a C-300-as és C-400-as rendszerek versenyképes tulajdonságokkal rendelkeznek. A gond a rendszerszintű alkalmazásukkal van.

Mert bár az orosz fejlesztők világszínvonalú rádiólokációs és -elektronikai eszközöket hoztak létre, ahhoz, hogy mindaz amijük van, országos, vagy akár nagyobb régiót lefedni képes rendszerként működjön, már hiányzik több komponens. Így fordulhatott elő, hogy ukrán nem csúcskategóriás drónok eljuthattak több száz kilométert megtéve Engels város repülőteréig. A stratégiai bombázókra mért csapás az orosz légvédelem látványos megszégyenítése volt. Az egyik orosz elemző főműsoridőben szemlesütve annyit kérdezett: „tényleg csak ennyire vagyunk képesek?!”

Míndezek ismeretében, látva az alig leplezett zavart az orosz seregben és hátszágban, különösen izgalmak időszejének nézünk elébe. Állítólag legkésőbb áprilisban sokkal okosabbak leszünk.